

zuten sail ortakoa. Aipatu dan Zaragoza-ko biltzarrean ere parte artu zuen Bizkaiko ordezkarien artean.

Euskaltzaindiak 1919 urtean urgazle bezela artu zuen eta euskerazko lanetan ibilia da: Erizkizundirako gaiak biltzen, Azkue-ri iztegi lanetan laguntzen eta abar.

Gerra ondoren 1941 urtean Euskaltzaindia berriz piztu zanean euskaltzain izendatua izan zan eta sekretario. Il arte iraun du bere karguan.

1957 urteko EUSKERA-n ikusi ditekete R. M. Azkue-ren gorazarrean Bilbon egin zuen itzaldia.

Bizkaiko Kultura Biltzarrean ere parte artzen zuen.

Liburu bat dauka argitaratua: "Zurtasun-Gogoa". Gregorio Mujica-k egia da eta N. Oleaga-k euskeratu zuen besteren eskabidez.

Azken denborararte egin diran Bizkaiko bertsolarien txapelketetan eta bestelako biltzarretan parte artu du.

Biblioteka ugaria utzi du.

Euskaltzaindiari oso emana zan eta arek asko zor dio. G. b.

IGNAZIO LARRAMENDI (1874-1960)

Eneko Larramendi, Bera de Bidasoa-n sortua 1874 urteko maiatzaren 14-garren egunean, eta hiri horretan ila 1960-ko agorraren 10-ean.

Bere gurasoak bera bezala espartingileak izan ziren. Kontralto boz eder baten jabe zen. Madrilen egon zen Iruñeko Orfeonarekin Alfonso XIII-garren ezteietan kantatzeko eta karia hortara dominiu eder bat eman zioten. Euskal olerkari pollita zen eta liriko tankera osoko poema eta bertsu eztiak utzi dauzigu. Itxura eder bateko gizon prestua eta ona izan zen.

A. Irigaray

BERNARDO MARIA GARRO BASTERRECHEA (1891-1961)

Mundaka-n jaio zan 1891 agustuaren 22-an eta umetatik zekizkian euskera eta erdera. Bilbon il zan 1960 irailaren 14-an.

Bilboko "Escuela de Comercio"-n karrera egin ondoren emezortzi urtekin Argentina-ra joan zan eta bertan igaro zituen zazpi urteak laguntasun aundia eman zioten euskerazko izkera geienak ikasteko, ango euskaldunak, urteen buruan, euskera-nastu batean mintzatzen baitira (1).

(1) Ala aitortzen du berak Aita I. Villasante ri zuzendutako karto batean.

1917 urtean Mundaka-ra itzuli zan, eta arrezkero Bilbon eta Mundaka-n igaro zituan gaiñerako urteak.

Gaztetatik asi zan etxean eta kalean ikasitako euskera obetzeko alegiñetan eta oso zalea zan meza-liburu, bertso berri, aldizkari eta bestelako irakurgai guztietara. Berak aitortzen duenez Añibarro-ren "Esku-liburua" izan zuen "irakurgai eta irakaslerik atsegifiñena". Erriko euskaldunen esaera, ipuin eta erre-frauk ere gogoko zituen.

1927 inguruan Bustintza-k eraturako euskerazko palindromo sariketara eun bat palindromo bialdu zituen, eta ordutik aurrera Mundaka-n batutako albista, ipuin eta abar, astean astean, egunkarira bialtzen asi zan. Bere euskera lanak egunkarietan agertu izan dira beti: beren artean "Bertolda eta Bertoldin" —gero liburu baten batua—, "Bijar Doniane'ra" —liburu txiki batean gero argitaratua—, Jean Barbier-en ipuiñak Bizkaiko euskerara itzulita, eta ingletik artutako "Abere Ipuñak", "Abere Dontsuak" eta beste irakurgai batzuk, eta erderatik eta ingletetik eraturako "Euskal-Erriko Abere eta Piztiak". Azkenez Cardenal Gomá-ren "Los Evangelios Concordados" Bizkaiko euskerara itzuli zuen, Olabide-ren "Itun Berria" lagun zuela, eta oraindik argitaratu gabe dago.

Azken garaian euskerazko toki izenak estudiatzen aritu izan da eta EUSKERA aldizkari onetan argitaratu izan dira bere lanak.

JEAN ITHURRIAGUE (1896-1960)

Irulegi-n sortua zan 1896 urtarrillaren 30-ean. 1960 azaroaren 9-an il zan.

Gazterik sartu zan Belloc-en bere eskolak egitera. Gerra denboran buru-ratu zituen ango eskolak eta soldadu joan artean illabete batzuetan irakasle artu zuten. Armak artzera deitu zuten eta gudukatzera bialdu. Zauritua gertatu zan eta gerrako kurutzeta eman zioten.

Gerra bukatu eta Bordelen eta Parisen liburuai eman zitzaien eta "licencié" errez atera zuen eta irakasle izan zan Chalon-sur-Marne irian.

1925-ean "Diplôme d'Etudes Supérieures de Philosophie" artu zuen.

1932-an "docteur en philosophie". Autatu zuen gaia: "Jainkoa eta arima Platonen liburuetan".

Gero Morlaix-en egin zuen egonaldi bat eta Baionara izendatu zuten.

1940-ean gerrara joan zan berriz ere: "Chef de bataillon au 7e Tirailleurs Marocains".

1942-an kargu aundi bat eman zioten: "Inspecteur Départemental à la Jeunesse et aux Sports".

Geroago Parisen egon zan eta bertako Euskaldun biltzarretan etzan alper egoten eta Euskalzaleen buruzagia izan zan.